

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

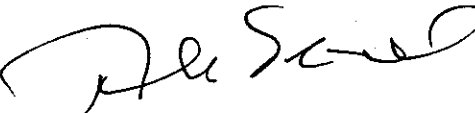
Mahalli İdare Birlikleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi
ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz. 30. 11. 2005

Tevfik Ziyaeddin AKBULUT
Tekirdağ Milletvekili

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili

Cüneyt KARABIYIK
Van Milletvekili

Ali SÉZAL
K. m. a. t. a. s. m. v.

GENEL GEREKÇE

Sulama birlikleri, yürürlükten kalkan 1580 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine göre bir mahalli idare birliği olarak kurulmaktaydı. Bu yöntem 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ile de kabul edilmiş bulunmaktadır. 5355 sayılı Kanunda konu daha açık bir şekilde düzenlenerek sulama birliklerinin konumlarına ve çalışmalarına açıklık getirilmiş bulunmakla birlikte uygulamada bazı sorunlar yaşanmaktadır. Sulama birliklerinin özelliğinden kaynaklanan bazı sebeplerden ötürü ortaya çıkan bu sorunların çözülmesi uygulamada istenen sonuçların elde edilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

Sulama birliklerinde birlik meclisine seçilecek doğal üye dışındaki üyelerin birliğin sulama faaliyetinden faydalanan ve o mahalli idare sınırları içinde oturan çiftçiler arasından seçileceği şartı uygulamada çeşitli sıkıntılara yol açmaktadır. Ulaşımın ve iletişimin çok hızlı olduğu çağımızda insanların işyerleri ile ikamet ettikleri yerler farklı beldelerde olabilmektedir. Dolayısıyla çiftçilerinde ikamet ettikleri birimler dışında çiftçilik faaliyetinde bulunabilecekleri çok doğaldır. Diğer taraftan seçilecek üyeler için mülkiyet kriterinin getirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Kiracı veya ortaklık ilişkileri çoğu zaman kısa sürelidir. Kişiler bu tür faaliyetleri bıraktıkları halde birlik yönetiminde olmaya devam edecekler gibi bir durum doğacaktır. Bu da birliğin yönetiminin aksamasına, sulama tesislerinin gereği gibi işletilip korunmamasına yol açacak ve bir müddet sonra birlik fiilen işlemez hale gelecektir. Bu sakıncaları önlemek ve devamlılığı sağlamak için birlik meclisi seçimlerinde oy kullanma ve seçilme hakkının mülk sahiplerine verilmesi uygundur. Ancak özellikle uzun süreli sözleşmeler yapan kiracıların hakkını korumak için seçim dönemiyle paralel olarak beş yıl ve daha fazla sözleşme yapılması halinde bu hakların mülk sahipleri değil de kiracılar tarafından kullanılması gerekmektedir.

Sulama birliklerinde birlik başkanlığı seçimlerinin bir mahalli idare genel seçim dönemi içerisinde iki defa yapılmasının birlik organlarının huzurlu ve verimli olarak çalışmasını engelleyecek ve kişilerin birliğin faaliyetinden çok iç çekişmelere odaklanmasına yol açacaktır. Bu nedenle birlik başkanlığı seçimlerinin mahalli idareler genel seçim dönemine paralel olarak itibaren bir defa yapıp seçilen kişilerin yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimlerine kadar görev yapmalarının uygun olacaktır.

Birlik başkanlarına kanunla her ay belli bir ödenek verilmemesi birlik hizmetlerini yürüten birlik başkanlarının mağduriyetlerine neden olmaktadır. Bu mağduriyetin giderilmesi için kanunda düzenleme yapılmasına gerek bulunmaktadır.

Kanunun köylere hizmet götürme birliklerini düzenleyen maddesinde ilçelerde o ilçenin adını taşıyan ve tüm köylerin iştirakiyle tarım ürünlerinin üretim ve pazarlanması hariç olmak üzere kanununda sayılan faaliyetleri yapmak üzere köylere hizmet götürme birliklerinin kurulabileceği öngörülmektedir. Hâlbuki köylere hizmet götürme birliklerinin büyük bir çoğunluğu örnek uygulama çerçevesinde tarım ürünlerinin üretilmesi faaliyetinde bulunmaktadırlar. Birçok ilçede tarım ve hayvancılığın gelişmesinde köylere hizmet götürme birlikleri önemli roller üstlenmiş ve bu faaliyetleri yürütürken elde ettikleri gelirlerle de bölgenin başta yol, içme suyu ve kanalizasyon olmak üzere birçok ihtiyaçları giderilmiştir. Bu görevlerin devamının sağlanması için köylere hizmet götürme birliklerinin tarım ürünlerinin üretiminde görevlerinin devam etmesi yukarıda sayılan faydaların devamı açısından büyük önem taşımaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Köylere hizmet götürme birliklerinin kırsal kalkınma çerçevesinde köylüye örnek olmak ve desteklemek için gerekli tarım ürünlerini üretebilmelerine ve köye ait altyapı hizmetlerini yapmalarına imkân sağlanmaktadır.

MADDE 2- Sadece sulama amaçlı olarak kurulan mahalli idare birliklerinde birlik meclisi üyeliğine seçilme ve meclis üyelerini seçme şartları yeniden düzenlenmekte ve birlik başkanının görev süresi ilk mahalli idareler genel seçimlerine kadar uzatılmaktadır.

MADDE 3- İl özel idareleri arasında ülke düzeyinde kurulacak birliğin meclis üye sayısı yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 4- Mahalli idare birliklerinin denetim konusu açıklığa kavuşturulmakta ve birlik başkanı ile encümen üyelerinin ödenekleri yeniden düzenlenmektedir.

GEÇİCİ MADDE- 5355 sayılı Kanunun yayımından önce seçilen birlik başkanlarının görev süresi ile bu tarihten önce kurulmuş birliklerin yeni kanun hükümlerine uymalarına dair öngörülen süreler yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/5/2005 tarihli 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçelerde, tarım ürünlerinin pazarlanması hariç olmak üzere, yol, su, kanalizasyon ve benzeri altyapı tesisleri ile köylere ait diğer hizmetlerin yürütülmesine yardımcı olmak, bizzat yapmak, yaptırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamak üzere, tüm köylerin iştiraki ile o ilçenin adını taşıyan, köylere hizmet götürme birliği kurulabilir.”

MADDE 2- 5355 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**Madde 19-** Sadece sulama amaçlı olarak kurulan mahalli idare birliklerinde birlik meclisi, 8 inci maddede belirtilen doğal üyeler ile belediye meclisi üyeliğine seçilme şartlarına sahip olan ve birliğin sulama faaliyetinden faydalanan mülk sahibi çiftçiler arasından birlik tüzüğünde gösterilen sayıda seçilecek üyelerden oluşur. Seçim, üye mahalli idare sınırları içinde birliğin sulama faaliyetinden faydalanan çiftçilerin katılımıyla o mahalli idare meclisinin gözetiminde yapılır. Arazinin beş yıldan fazla kiralanması halinde birlik meclis üyeliğine seçilme ve birlik meclisi üye seçimlerinde oy kullanma hakkı kiracıya aittir. Birlik üyesi mahalli idarelerin birlik meclisinde kaç üye ile temsil edilecekleri, o mahalli idare sınırları içindeki sulanan alanların birliğin sulama faaliyetinden faydalanan toplam alana oranına göre tespit edilir.

Bu birliklerde birlik başkanı, ilk mahalli idareler genel seçimlerine kadar görev yapmak üzere seçilir.”

MADDE 3- 5355 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra da belirtilen birliklerden il özel idarelerine ait olanın birlik meclisi, il valileri ile her ilin il genel meclisinin, birlik tüzüğünde gösterilen sayıda kendi üyeleri arasından seçeceği kimselerden oluşur.”

MADDE 4- 5355 sayılı Kanunun 22 nci maddesine aşağıdaki birinci fıkra eklenmiş. diğer fıkralar teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mahalli idare birliklerinin denetimi İçişleri Bakanlığınca yapılır. Valiler ve kaymakamlar gerekli gördüklerinde birlikleri denetleyebilirler.”

“Köylere hizmet götürme birliklerinin birlik meclisleri hariç olmak üzere, birlik meclisi ile birlik encümeninin başkan ve üyelerine meclis ve encümen toplantılarına katıldıkları her gün için birlik başkanına 5000, encümen üyelerine 2000, meclis üyelerine 1500 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu

bulunacak tutarı geçmemek üzere, birlik meclisi tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenebilir.”

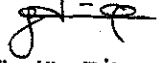
Geçici Madde – Birlik meclisi üyeliğine seçilme şartlarını taşımak şartıyla 30/3/2004 tarihinden önce seçilen birlik başkanları bu tarihten itibaren üç yılı geçmemek kaydıyla seçildikleri sürenin sonuna kadar; bu tarihten sonra seçilenler ise ilk mahalli idareler genel seçimlerine kadar görevlerine devam eder.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kurulmuş mahalli idare birliklerinin 5355 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesi uyarınca durumlarını 5355 sayılı Kanun hükümlerine uydurmaları için verilen altı aylık süre 10/6/2006 tarihine kadar uzatılmıştır.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER

Kanunlar ve Kararlar Müdürü

